

Instruks for Forsvarsbygg

fastsettes til bruk

Forsvarsdepartementet, 18. desember 2020.

Arne Røksund
departementsråd

Metadata

KORTTITTEL:	
SIKKERHETSGRADERING:	Ugradert
HJEMMEL:	Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten
GJELDER FOR:	Forsvarsbygg
UTGIVER:	Forsvarsdepartementet
SAKSBEHANDLENDE AVDELING:	Avdeling for Investeringer
IKRAFTTREDELSE:	2021-01-01
FORRIGE VERSJON:	

Innhold

1. Innledning og formål	3
2. Forsvarsdepartementets styring av Forsvarsbygg.....	3
2.1 Forsvarsdepartementets overordnede ansvar	4
2.2 Forsvarsbyggs formål og oppgaver	4
2.3 Ansvar og myndighet	5
2.4 Samarbeid og samordning	5
3. Forsvarsdepartementets krav til Forsvarsbyggs interne styring	6
3.1 Virksomhetsledelsen	6
3.2 Risikostyring og intern kontroll	6
3.3 Krav til internrevisjon	6
3.4 Krav til regnskap	7
3.5 Forsvarssektorens verdigrunnlag	7
3.6 Aktivitets- og redegjørelsesplikten i likestillings- og diskrimineringsloven	7
3.7 Institusjonell motstandsdyktighet	7
3.8 Tilskuddsforvaltning	8
4. Styringsdialogen	8
4.1 Etatsstyringsmøter mellom Forsvarsdepartementet og Forsvarsbygg	8
4.2 Fagmøter	8
4.3 Rapportering	8
5. Ikrafttredelse	9

INSTRUKS FOR FORSVARSBYGG

1. Innledning og formål

Instruksen for Forsvarsbygg er fastsatt av Forsvarsdepartementet den 18. desember 2020 i henhold til Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten, heretter kalt økonomiregelverket. Instruksen trer i kraft fra 1. januar 2021 og erstatter Forsvarsdepartementets instruks for økonomi- og virksomhetsstyring i forsvarssektoren, fastsatt 3. mai 2019¹, samt instruks for direktør Forsvarsbygg.

Formålet med instruksen er å beskrive ansvar og myndighet mellom Forsvarsdepartementet og Forsvarsbygg, herunder Forsvarsbyggs ansvar for samhandel og samordning med andre etater og virksomheter. Instruksen angir Forsvarsbyggs formål og faste oppgaver. Mer spesifikke styringssignaler og krav gis i tildelingsbrevene fra departementet.

Forsvarsbygg skal følge økonomiregelverket med de tilføyelser og presiseringer som fremgår av denne instruks. Forsvarsbygg skal videre følge bevilgningsreglementet og Finansdepartementets faste og årlige rundskriv. Forsvarsdepartementet kan foreta endringer i instruksen og fastsette unntak ved behov.

Det vises også til Forsvarsdepartementets øvrige retningslinjer og regelverk for forsvarssektoren, herunder blant annet:

- Gjennomføringsdirektiv for forsvarssjefens militære strategi Arctic Guard
- Instruks for personellforvaltningen i Forsvarsdepartementet og underliggende etater.
- Anskaffelsesregelverk for forsvarssektoren (ARF).
- Forsvarsdepartementets retningslinjer for materiellforvaltning i forsvarssektoren.
- Forsvarsdepartementets retningslinjer for logistikkvirksomheten i forsvarssektoren.
- Forsvarsdepartementets retningslinjer for investeringer i forsvarssektoren.
- Forsvarsdepartementets retningslinjer for tjenestefeltet NATOs investeringsprogram for sikkerhet.
- Forsvarsdepartementets retningslinjer for tjenestefeltet eiendommer, bygg og anlegg (FD REBA).
- Forsvarsdepartementets retningslinjer for miljøstyring.
- Forsvarsdepartementets retningslinjer for varsling i forsvarssektoren.
- Ethiske grunnregler for forsvarssektoren.
- Ethiske retningslinjer for næringslivskontakt i forsvarssektoren.
- Forsvarssektorens verdigrunnlag.

2. Forsvarsdepartementets styring av Forsvarsbygg

Forsvarsbygg er et ordinært bruttobudsjettert statlig forvaltingsorgan underlagt Forsvarsdepartementet, og ledes av en direktør (direktør Forsvarsbygg). Forsvarsdepartementet

¹ Egne instruks er fastsatt for Forsvaret, Forsvarsmateriell og Forsvarets forskningsinstitutt.

tilsetter direktør Forsvarsbygg med en funksjonsperiode på seks år. Det gis adgang til fornyet åremål for én periode.

Forsvarsdepartementet styrer Forsvarsbygg gjennom tildelingsbrev, supplerende tildelingsbrev og gjennom føringer eller beslutninger gitt i etatsstyringsmøtene. All styring skjer skriftlig, og beslutninger fra etatsstyringsmøtene formaliseres gjennom referat.

2.1 Forsvarsdepartementets overordnede ansvar

Forsvarsdepartementet er forsvarsministerens sekretariat og skal bidra til å utforme Norges sikkerhets- og forsvarspolitik, samt utforme hovedretningslinjene for Forsvarsbyggs samlede virksomhet.

Forsvarsdepartementet har det overordnede administrative og budsjettmessige ansvaret for etatene i forsvarssektoren, herunder Forsvarsbygg. Forsvarsdepartementet fastsetter mål og krav, og tildeler midler på bakgrunn av vedtatt politikk.

Videre har departementet ansvaret for overordnet styring, planlegging og kontroll og evaluering av virksomheten i Forsvarsbygg. Forsvarsdepartementet gjennomfører styringsdialog med etaten, og har det overordnede ansvaret for at Forsvarsbygg rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon, har forsvarlig internkontroll og at evalueringer gjennomføres.

2.2 Forsvarsbyggs formål og oppgaver

Formål

Forsvarssektorens samfunns mål er å:

Verne om norsk suverenitet, territoriell integritet, vårt demokratiske styresett og vår handlefrihet mot politisk, militært og annet press ved å bidra til å:

- beskytte Norges befolkning, territorium, sentrale samfunnsfunksjoner og infrastruktur mot trusler, anslag og angrep fra både statlige og ikke-statlige aktører,
- forhindre væpnet konflikt og fremveksten av trusler mot norsk og alliert sikkerhet,
- fremme fred, stabilitet og videre utvikling av den internasjonale rettsorden, og
- forsvare Norge og allierte mot trusler, anslag og angrep i en alliert ramme.

Forsvarsbygg vil gjennom rådgivning, fremskaffelser, forvaltning og avhending av eiendommer, bygg og anlegg (EBA) være et avgjørende virkemiddel og bidragsyter for å nå samfunns målet.

Forsvarsbyggs oppgaver

Forsvarsbyggs hovedoppgaver er å:

1. på vegne av Forsvarsdepartementet utføre oppgaver som er knyttet til rollen som eier av forsvarssektorens EBA.
2. være forsvarssektorens EBA-faglige rådgiver overfor eier og bruker.
3. forvalte og utvikle EBA i tråd med føringer fra Forsvarsdepartementet og gode forvaltningsmessige prinsipper.
4. sørge for utleie av forsvarssektorens EBA og innkreve leie for all utleid EBA.

5. planlegge og gjennomføre investeringer, herunder NATO-investeringer, i tråd med føringer fra Forsvarsdepartementet og oppdragsgiver.
6. utføre myndighetsoppgaver for bygg og anlegg som skal hemmeligholdes i medhold av lov.
7. gjennomføre avhending og riving av utrangert og kassert EBA.

Hovedoppgavene er utdypet i retningslinjer innen fagfeltet.

2.3 Ansvar og myndighet

Direktør Forsvarsbygg er etatsjef for Forsvarsbygg og skal løse Forsvarsbyggs oppgaver innenfor de politisk besluttede rammene og i samsvar med gjeldende lover, forskrifter og tariffavtaler, samt instruks fastsatt av Stortinget og departementet.

Direktør Forsvarsbygg skal ivareta forvaltningsmyndigheten innenfor tjenestefeltet eiendommer, bygg og anlegg på vegne av Forsvarsdepartementet.

Direktør Forsvarsbygg skal forholde seg til Forsvarsdepartementets tildelingsbrev, og ikke utlede styringssignaler direkte av stortingsdokumenter. Direktør Forsvarsbygg organiserer sin virksomhet på en måte som gir best mulig totaløkonomi for staten innenfor gitte rammer, og skal kontinuerlig forbedre og effektivisere Forsvarsbyggs organisasjon og prosesser.

Direktør Forsvarsbygg har ansvaret for at Forsvarsbygg har et system for styring og kontroll som gir tilstrekkelig grad av sikkerhet for at Forsvarsbygg har en målrettet og effektiv drift, pålitelig rapportering og at lover og regler overholdes i fred, krise og krig. Dette inkluderer å etablere interne strukturer og systemer for planlegging, realistisk budsjettering, oppfølging og rapportering som muliggjør en hensiktsmessig og effektiv styring av, og kontroll i, virksomheten. Dette skal gjøre det mulig å fremskaffe tilstrekkelig styringsinformasjon og forsvarlige beslutningsgrunnlag.

Direktør Forsvarsbygg skal stille krav til, og sørge for, høy etisk standard og høy integritet blant Forsvarsbyggs medarbeidere. Gode holdninger og profesjonalitet skal prege all virksomhet. Direktør Forsvarsbygg skal ha klare ambisjoner og målsettinger knyttet til bærekraftig utvikling som en del av sektorens samfunnsansvar, herunder oppfølging av regjeringens målsettinger knyttet til FNs bærekraftsmål.

Direktør Forsvarsbygg skal varsle Forsvarsdepartementet uten opphold dersom det oppstår kritisk risiko eller alvorlige avvik i resultatoppnåelsen, og om forhold som kan medføre politisk og/eller medierelatert oppmerksomhet.

2.4 Samarbeid og samordning

For å oppfylle sektorens samfunns mål er samarbeidet mellom etatene i sektoren en kritisk suksessfaktor. Etatene skal ha et godt, effektivt og tidsriktig samspill med utgangspunkt i etatenes ulike oppdrag, roller, myndighet og ansvar. Alle etaters bidrag er viktige, men må koordineres for å støtte Forsvarets behov. I dette samarbeidet har forsvarssjefen en kunderolle mens lederne for de andre etatene har leverandør- og rådgiverroller. For ytterligere å presisere viktigheten av dette gir departementet forsvarssjefen en koordinerende myndighet på tvers i sektoren på områder han finner viktig for å nå sektorens samfunns mål, herunder etatenes planlegging. I dette ligger at forsvarssjefen har både rett og en plikt til å ta initiativ til dialog med de andre etatssjefene.

Forsvarssjefens militære strategi for daglige operasjoner og forsvar av Norge, Arctic Guard, baserer seg på deltagelse fra samtlige etater i forsvarssektoren og relevante aktører i den sivile delen av

totalforsvaret. Forsvarssjefen skal, innenfor gjeldende fullmakter, planlegge, iverksette, kontrollere og evaluere de nødvendige beredskapsmessige tiltak i forsvarssektoren som situasjonen måtte kreve. Direktør Forsvarsbygg, direktør Forsvarsmateriell og direktør Forsvarets forskningsinstitutt skal innenfor eget ansvarsområde understøtte Forsvarets operative evne i tråd med dette. Dersom tiltak ligger utenfor fullmaktene, skal forsvarssjefen fremme anbefaling til Forsvarsdepartementet.

Forsvarsdepartementet har det overordnede ansvaret for det forebyggende sikkerhetsarbeidet i forsvarssektoren. Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) ivaretar utøvende funksjoner for det forebyggende sikkerhetsarbeidet i forsvarssektoren, på vegne av Forsvarsdepartementet. NSM understøtter iht. gjeldende krav og føringer også Forsvarets operative virksomhet i hele krisespekteret. For å bidra til Forsvarets operative evne, kan forsvarssjefen stille krav til de øvrige etatssjefene om hvordan sikkerhetstjeneste skal utøves.

Forsvarsbygg, Forsvaret, Forsvarsmateriell og Forsvarets forskningsinstitutt skal i nødvendig grad støtte NSM slik at direktoratet er i stand til å utøve sin rolle overfor sektoren.

Forsvarsbygg skal bidra til god samhandling med øvrige etatssjefer i forsvarssektoren og andre relevante aktører. Det skal søkes etablert fellesløsninger på tvers der dette er formålstjenlig for å effektivisere virksomheten i sektoren.

3. Forsvarsdepartementets krav til Forsvarsbyggs interne styring

Formålet med økonomi- og virksomhetsstyringen er at statlige midler brukes og inntekter oppnås i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger, at fastsatte mål og resultatkrav oppnås, at statlige midler brukes effektivt og at statens materielle verdier forvaltes på en forsvarlig måte

3.1 Virksomhetsledelsen

Direktør Forsvarsbygg er Forsvarsbyggs øverste leder, og har ansvaret for resultatene innenfor samfunns målet og de mål og resultatkrav som er gitt i tildelingsbrevet.

3.2 Risikostyring og intern kontroll

Forsvarsbyggs interne styring og kontroll skal være tilpasset risiko, egenart og vesentlighet.

Direktør Forsvarsbygg skal planlegge slik at Forsvarsbygg når de mål og krav som er satt, og foreta prioriteringer iht. vurdering av risiko og vesentlighet.

Risikovurderinger og oppfølging av risiko skal være en integrert del av systemet for styring og kontroll i Forsvarsbygg, og skal brukes i etatens mål- og resultatstyring. Forsvarsbygg skal vurdere risiko for hele etatens ansvarsområde, analysere og vurdere hvordan påvist risiko skal håndteres for å nå de mål og krav som er satt på en best mulig måte. Dersom det oppstår vesentlige endringer i vurderingene skal disse meddeles departementet.

3.3 Krav til internrevisjon

Direktør Forsvarsbygg skal sørge for at Forsvarsbygg har en hensiktsmessig internrevisjonsfunksjon, med en instruks hvor det fremgår at internrevisjonen skal følge etiske regler og standarder for profesjonell utøvelse av internrevisjon, slik utgitt av IIA Norge². Kjerneprinsippene for profesjonell utøvelse av internrevisjon skal være en del av internrevisjonens rammeverk, og alle

² The Institute of Internal Auditors Norge, Norges interne revisorers forening.

kjerneprinsippene må være gjeldende og fungere etter hensikt, både for internrevisor og for internrevisjonsfunksjonen.

Internrevisjonen skal utarbeide en årlig risikobasert revisjonsplan, som godkjennes av direktør Forsvarsbygg og oversendes Forsvarsdepartementet med kopi til Riksrevisjonen senest 10. januar hvert år.

Internrevisjonen skal også overlevere en årlig rapport om internrevisjonens virksomhet til direktør Forsvarsbygg, inkludert en overordnet uttalelse om modenheten av styrings- og kontrollprosessene etter sektorens modenhetsmodell for styring og kontroll. Denne sendes til Forsvarsdepartementet med kopi til Riksrevisjonen senest 20. januar påfølgende år.

Internrevisjonen utarbeider rapporter etter hver revisjon, og rapporterer disse direkte til direktør Forsvarsbygg. Direktør Forsvarsbygg sender revisjonsrapportene fra bekreftelsesoppdrag sammen med Forsvarsbyggs plan for oppfølging, til Forsvarsdepartementet med kopi til Riksrevisjonen, løpende og uten ugrunnet opphold.

3.4 Krav til regnskap

Regnskapsavleggelse

Forsvarsbygg skal avlegge regnskap til statsregnskapet etter kontantprinsippet. Forsvarsbygg fører også et periodisert virksomhetsregnskap iht. statlige regnskapsstandarder (SRS).

Godtgjørelser eller andre utbetalinger til direktør Forsvarsbygg

Godtgjørelser og andre utbetalinger til direktør Forsvarsbygg skal attesteres av økonomisjefen i Forsvarsbygg.

3.5 Forsvarssektorens verdigrunnlag

Forsvarsbygg skal etterleve forsvarssektorens verdigrunnlag. Lokale tiltaks- og virksomhetsplaner skal bidra til at målene i arbeidet nås. Forsvaret skal arbeide for å motvirke mobbing og seksuell trakassering. Forsvarsbygg skal også prioritere arbeidet med øke sosialt og kulturelt mangfold i organisasjonen.

3.6 Aktivitets- og redegjøringsplikten i likestillings- og diskrimineringsloven

Forsvarsbygg skal i all sin virksomhet, som offentlig myndighet og som arbeidsgiver, arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering, i henhold til lov om likestilling og forbud mot diskriminering, §§ 24, 26 og 26 a. Arbeidet skal redegjøres for i Forsvarsbyggs årsrapport.

3.7 Institusjonell motstandsdyktighet

Forsvarsbygg skal styrke institusjonell motstandsdyktighet og hindre omdømmetap ved å redusere risikoen for uønskede hendelser nasjonalt så vel som i internasjonale operasjoner. Arbeidet skal være langsiktig og forebyggende og ha som mål å øke kunnskapen om regelverk og prosedyrer, etisk refleksjon og å skape kultur for høy integritet i oppdragsløsningen. Det skal utarbeides modenhetsvurderinger av graden av integritet innenfor særlig viktige områder.

3.8 Tilskuddsforvaltning

Alle tilskudd skal forvaltes i henhold til Bestemmelser om økonomistyring i staten, kapittel 6. Tilskudd skal kun innvilges på bakgrunn av Stortingets budsjettvedtak. Forslag til tilskudd utenfor tilskuddsordningen skal spilles inn i forbindelse med etatens budsjettinnspill.

4. Styringsdialogen

Styringsdialogen brukes som en samlebetegnelse på styringsdokumenter, rapporter og møter av styringskarakter mellom Forsvarsdepartementet og den underliggende virksomheten. Følgende dokumenter er sentrale i styringsdialogen mellom Forsvarsdepartementet og Forsvarsbygg:

- Instruks for Forsvarsbygg,
- Forsvarsdepartementets tildelingsbrev og supplerende tildelingsbrev,
- Forsvarsbyggs tertialrapporter og årsrapport, og
- etatsstyringsmøter med tilhørende referat.

Styringsdialogen mellom Forsvarsdepartementet og Forsvarsbygg skal være basert på vurderinger av risiko og vesentlighet. Forsvarsdepartementets styring skjer skriftlig, og alle oppdrag og føringer som innebærer ressurspådrag skal oversendes Forsvarsbygg i form av tildelingsbrev eller supplerende tildelingsbrev.

4.1 Etatsstyringsmøter mellom Forsvarsdepartementet og Forsvarsbygg

Forsvarsdepartementet har som hovedregel tre etatsstyringsmøter med Forsvarsbygg i løpet av året. Tidspunkt for møtene fastsettes i det årlige tildelingsbrevet. Basert på Forsvarsbyggs rapportering, vil etatens måloppnåelse og risikovurderinger være tema i møtene. Det kan også avholdes ekstraordinære etatsstyringsmøter på utvalgte områder i løpet av året. Ett av de årlige møtene skal ha et strategisk fokus med begrenset deltakelse.

4.2 Fagmøter

I tillegg til styringsdialogen vil det være behov for å avholde møter mellom Forsvarsdepartementet og Forsvarsbygg hvor tema er av faglig art. Antall årlige fagmøter vurderes etter behov, og likeledes skal behovet for referat vurderes.

Dersom det i et fagmøte oppstår behov for å gi Forsvarsbygg oppdrag eller føringer, skal dette gjøres skriftlig i etterkant av møtet i et supplerende tildelingsbrev.

4.3 Rapportering

Tertialrapporter

Forsvarsbygg skal rapportere måloppnåelse og risikovurderinger på tidspunkt og format som angitt i tildelingsbrevet. Hvor ikke annet er angitt skal måloppnåelsen evalueres ved kvalitativ analyse som eventuelt bygger på kvantitative elementer. Forsvarsbygg må frembringe tilstrekkelig informasjon og analyser av måloppnåelse. Både status og prognose på målnivå skal inngå i rapporteringen. Dersom fastsatte mål ikke nås, skal Forsvarsbygg redegjøre for årsakene til dette.

Forsvarsbygg skal vedlagt tertialrapportene levere oppdaterte risikovurderinger og identifisere risikofaktorer som kan true måloppnåelsen i et årlig og flerårig perspektiv, samt andre vesentlige risikoer innenfor virksomhetens område. Risikoreduserende tiltak innenfor etatens fullmakter skal synliggjøres og iverksettes. I etatsstyringsmøtene vil det drøftes om restrisikoen er akseptabel.

Tertialrapportene skal dekke angjeldende budsjettår fram til og med april for første tertial, august for andre tertial og desember for tredje tertial. Tidsfrister og konkretiserte krav til rapportering av mål- og resultatoppnåelse fremgår av tildelingsbrevet. Rapporteringsfrekvens og innhold kan tilpasses basert på vurdering av risiko og vesentlighet.

Årsrapport

Kravene til årsrapporten er fastlagt i økonomiregelverket. Årsrapporten skal gi en helhetlig, balansert og overordnet beskrivelse av etatens virksomhet, ressursbruk og resultater det foregående år, og i et planperiodeperspektiv.

I årsrapportens del IV skal direktør Forsvarsbygg gi en overordnet vurdering av om etatens styring og kontroll er tilpasset risiko og vesentlighet. Det skal redegjøres for hva som er grunnlaget for vurderingen, herunder med konkret referanse til gjennomførte egevalueringer kombinert med internrevisjonens vurderinger. Både egevalueringer og internrevisjonens vurdering skal gjennomføres etter sektorens modenhetsmodell for styring og kontroll. Forsvarsbygg skal kort omtale aktiviteten i varslingskanalen.

Forsvarsbygg skal videre redegjøre for arbeidet med å fremme likestilling og hindre diskriminering, jf. pkt. 3.6 Aktivitets- og redegjørelsesplikten i likestillings- og diskrimineringsloven.

Øvrige rapporteringskrav for det enkelte budsjettår formidles i tildelingsbrevet.

Månedrapporter

Forsvarsbygg skal fremsende månedlige rapporter om håndtering av økonomisk risiko.

Særskilt om regnskapsrapportering

Virksomhetsregnskapet skal rapporteres i 2. tertialrapport og i årsrapporten i henhold til standard rapporteringspakke utarbeidet av Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ).

I tillegg bes det om:

- Note nr. 2 Lønn i del VI av årsrapporten og tertialrapporten splittes opp i lønn, overtid, variable tillegg inkl. fleksitid, annen lønn og avgangsstimulerende tiltak
- Egen note på oppstilling og splitt konsulenttjenester i henhold til ny kontoplan fra DFØ
- Økonomiske nøkkeltall etaten/virksomheten selv bruker i sin styring
- Analyse av virksomhetsregnskapet, både resultat og balanse, inklusive vesentlige endringer i resultat- og balanseposter sammenliknet med tidligere perioder.
 - Kommentarer til virksomhetsregnskapet skal begrenses til forhold som er av vesentlig betydning for å kunne vurdere etatens regnskapsavleggelse og økonomiske stilling. Dersom det forekommer andre forhold som er vesentlige for virksomhetsregnskapet, skal også disse kommenteres.

Andre krav

Alle brev fra Forsvarsbygg til Riksrevisjonen skal sendes med kopi til Forsvarsdepartementet. Vedlegg skal følge vedlagt, med mindre annet er avtalt.

Utover dette skal Forsvarsbygg svare ut spørsmål som Stortinget har stilt til forsvarsministeren og andre politiske henvendelser innen den fristen Forsvarsdepartementet angir.

5. Ikrafttredelse

Instruks for Forsvarsbygg trer i kraft med virkning fra 1. januar 2021.